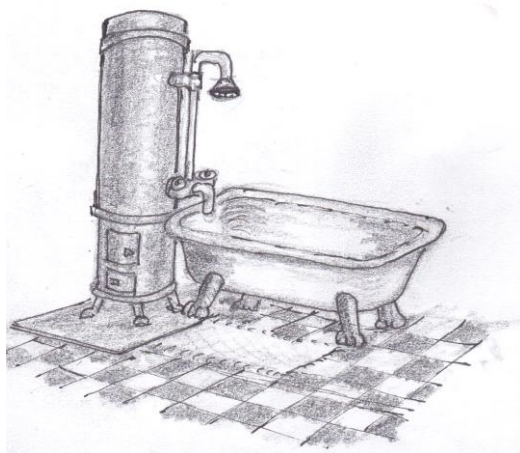

Večer budete sami, jdeme na ples.

Na takové dny a večery jsem se těšivala. Ne jen na ty papírové čepice, které nám naši s plesu nosívali. Už ty přípravy mamky na ples!

Odpoledne se nahřívala v kotli v koupelně voda a po našem vykoupání přišel na řadu taťka a nakonec mamka. Ta tam vydržela dlouho. Vyšla v kombiné a voněla.

Jinak se mamka nějakým vylepšováním vyhýbala, stačilo jí, že byla čistá. Ale ples! To byla jiná. Ohořelou sirkou si přibarvila obočí, tužku na obočí nikdy neměla. Rtěnka na rty byla v akci pouze o velkých svátcích, na velké návštěvy, do divadla a na plesy! Do vzduchu z flakónku nastříkala trochu toaletní vody a prošla se pod padajícími kapkami. Flakón stál na toaletním stolku spolu s etují, ve které byla vata, a v další etuji byl krém na ruce. Potom na toaletce byl kartáč na vlasy a pár sponek do vlasů. Mamka měla vlnité, neposlušné

vlasy, které potřebovaly pouze kartáč a jednou za 6 týdnů kadeřnici, která ji ostříhala a udělala vodovou. Tou vodovou trochu spolu s kadeřnicí zkrotila vlasy alespoň na několik dní.

A teď přišly na řadu výběry šatů.

„Mám si vzít ty černé?“ „Vezmi si je“.

„Nevezmu, protože jsou úzké, a nemohla bych tančit“. „Tak si je neber“. Na to taťka.

„Mám si vzít ty sametové bordó“?

„Vezmi si je“. „Nebudu si je brát, lepší se na punčochy“.

„Tak ty bleděmodré silonové“? „Nějaký kuřák mi je propálí“.

„Tak ty zelené žoržetové“. „Ty by mi mohli také propálit, jsou stejně háklivé jako ty modré“. Tak to šlo až do večera.

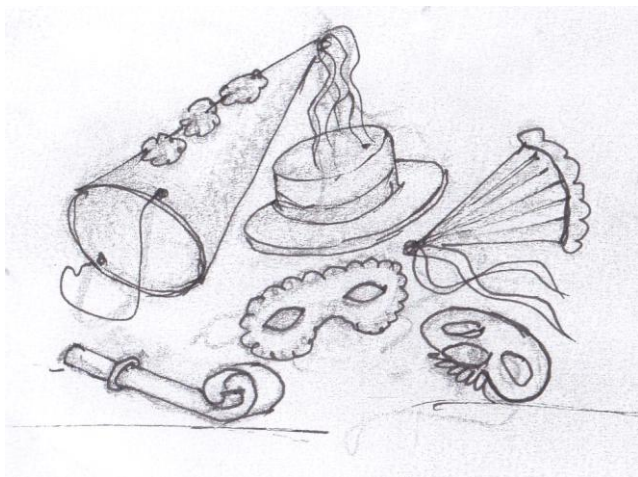
Potom mamka vzala jedny, co ji naposled

přišly pod ruku a už ve spěchu vyrazili směr Kulturní dům. Pár příkazů, kdy musíme určitě nejpozději do postele. A klíč v zámku nás nechal v tichu postát v kuchyni.

Pozhasínat rozsvícený celý byt, uklidit šaty do skříně a se setrou jsme se nastěhovaly do postelí našich. Ještě jednou jsme vyskočily z postelí a před zrcadlem se našminkovaly mamčinou rtěnkou. Zapřísahaly jsme jedna druhou, že určitě nezaspíme. Budeme čekat na naše, ať si hned rozebereme čepice z plesu.

Vzbudila jsem se zpravidla první, ale až ráno. Mamka z jedné strany u Danky a taťka u mne. V celém bytě byl klid, šaty po židlích, boty na předsíni rozházené. Hned jsem se do nich obula a navlékla na sebe šaty matky. Zaváněly kouřem a ještě něčím, co neumím pojmenovat dodnes. Asi směsicí laciných voňavek, pánských vod po holení a potu a kouře.

A jala jsem se hledat papírové čepice a hned jsem si přivlastnila ty, které nedoznaly potupy poškození a líbily se mi. Beztoho do večera přišly o ozdoby třásní, protržené dýnko od toho, jak jsme se setrou o ně bojovaly. Mamka se snažila donést vždy alespoň zákusek, pro každou jeden. Nebo také po pomeranči, ty se na plesích prodávaly také. Jakmile jsem se probrala doneseným, šla jsem vzbudit sestru. Potom jsme tiše pozavíraly

dvoje dveře od ložnice a od obývacího pokoje. V kuchyni pustily rozhlas po drátě a uspořádaly ples podle našich představ, jak by měl asi vypadat. V divadle jsem viděla prince, jak poklekl před princeznou a požádal ji o tanec. Ve své naivitě a nevědomosti jsem si myslela, že to tak chodí i na plesu. Poklekla jsem před sestrou a prosila o tanec. Ještě rozespálá nechtěla tancovat. Stačilo mi něco jí slíbit, co dlouho chtěla a nechala se přemluvit ke všemu. Místo čaje, to mělo být pivo, jsme si udělaly vodu se šťávou. Nebylo ještě zatopeno. Mamka vstala před otcem a začala připravovat oběd. Muselo se zatopit v kamnech. Měli jsme doma taková kuchyňská, bílá a velká plechová kamna. Hned od nich bylo teplo. A brzy zavoněla polévka. Ta vyprošťovací, pro otce. Já dodnes, když to musí být, dělám pořádný vývar podle mamky, kterým léčím opice a také nachlazení a bolavý žaludek.

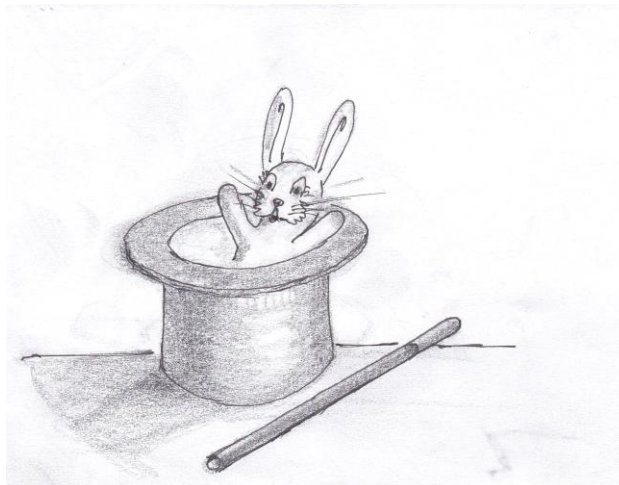
Uvařila meltu a směly jsme se setrou sníst zákusek před snídaní. Na ten jsem si netroufla sáhnout dřív, než jsme dostaly povolení. Pak už den běžel tak, jako každá sobota před a po plesu. Plesová sezona, to byly dva až tři plesy pro naše. Na víc zábav nešli. Odpoledne jsme většinou šli na procházku ve čtyřech, pokud nepřišla teta se strýcem a sestřenicemi Aničkou a Martičkou na návštěvu.

Chlapi hráli karty a hádali se o politice, ženy v ložnici probíraly neprobrané a vzpomněly i na to, jaký mají těžký život se svými muži. A my holky jsme probíraly věci holčičí, to znamená, že se každá pochlubila svými úspěchy u kluků. A také jsme hrály stolní hry a poslouchaly za dveřmi matky a otce a sbíraly rozumy a také se sem tam naučily sprosté slovo, které vypustil při neúspěchu v karetní hře jeden nebo druhý z otců. A pečlivě se je snažily zapamatovat a použít ve správný čas před dětmi na písku. Matky jiných dětí naší mamce zatepla vše vyzvonily a my dostaly nářez. Teď si uvědomuju, že ten nářez nastával celkem často a nemám pocit, že bych byla nějak poškozena. Zkrátka, rodiče se mělo ctít, třeba za cenu nějakých facek. Ale doma jsme se snažily být hodné, poslouchat. Dnešní děti nedoznají facky a klidně matku pošlou tam, kam my naše kamarády. Za sprostá slova jsme byli bití také od

cizích matek a otců. To se potom maminky chytly mezi sebou a bylo po legraci. Chvíli spolu nemluvily. Někomu to trvalo pár dní, někomu léta, to podle povah účastnic sporu matek a mezi dětmi.

Jednou, dvakrát za rok se u nás sešli všichni sourozenci otce. Vlastnili jsme strýce Jana, kouzelníka. Uměl pár triků s kartami, se šátky, s rozkládací kostkou, s cylindrem a kouzelnickou hůlkou. Přinesl si pomůcky v papundeklovém kufru. Nesměli jsme na kufr sáhnout. Ale po prohýřené noci všichni spali jak zabití. Tak co? Potichu jsme vešli do obývacího pokoje a otevřely zakázaný kufr. Balíčky karet, hůlku a cilindr podrobili prohlídce kluci, my holky jsme prohlédly šátky, barevné péřové kytky, barevné trubičky všech průměrů a pláště kostek.

Strýcova kouzla jsme prokoukli a snažili se vyzradit každé kouzlo, na které jsme přišli, jak se to dělá cizím dětem. V čem spočívá ten který trik. Kdo se může pochlubit, že má strýce kouzelníkem?

Moc se zlobil, že vyzrazujeme triky a od určité doby kufr sebou přestal nosit. Takové publikum nevděčné ještě neviděl!

Chlapi uměli všechny karetní hry už jako malí kluci. Dědeček Jozef byl

mašinfíra a nebyval často doma. Měli také pronajatou hospodu. A kluci od malička byli uvázáni v hospodě. Brzy se naučili hrát mariáš, ta hra byla pro ně největším lákadlem a oběhávali pijany. Také se starousedlíci s příchozími sázeli o to, že je kluci obehrají. Kdo měl z toho větší profit, nevím. Ale mezi strýci se nejednou strhla hádka o karty. No zkrátka horkokrevní Slováci.

A tetky vařily, pekly a staraly se o malé děti, to vše v hloučku v jídelně. Bylo nás také požehnaně. Pokud se do Havířova sjeli všichni a to se stávalo tak jednou do roka, bylo nás doma i 25. Protože většina byla z Krnova, Opavy, Ostravy, na večer domů nejeli. Na noc si teta Marta brala domů polovičku a zbytek spal u nás doma. Spali i po zemi. Nic nevadilo, byla sranda, a druhý den jsme šli na procházku. Před dům se nás vyrojilo 12-20, pokud se už někdo stihl znovu dostavit k nám. To byla teprve zábava. Šli jsme zvesela někam do města, navštívili nějakou výstavu, dopolední kino, ZOO, divadlo, nebo jen procházka po městě, nebo lesa.

Mamka s tetou doma zatím vařily oběd pro celou rodinu.

My děti, kolikrát bez dozoru, jsme dělaly neplechu a radovaly se z přítomnosti druhých navzájem.

